

"Okuma-Anlama sürecinde çocuğuma nasıl destek olabilirim?"

Dilbilimci Dr. Claudio Nodari'nin konferansı (Zürich Kültürlerarası İletişim Enstitüsü)

1. Dil hakimiyetinin kazanılması karmaşık bir süreçtir. Kimi çocuk ailesinin ve çevresinin konuştuğu dili, okulda başarılı olabilmek için gerektiği kadar iyi derecede öğrenemez.
2. Okul dışında dil ile yoğun ilişkisi olan çocuklar, genellikle daha az sorun yaşamaktadır.
3. Çocuk için önemli olan kişiler (yani ana babalar, ayrıca kardeşler, akrabalar, kreş ya da yuvadaki bakıcılar) kendi dillerinde çocukla bolca konuşarak, çocuğun dil hakimiyetini edinmesini büyük ölçüde teşvik edebilirler.

Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler okul dışında onun okuma-anlama becerisini nasıl teşvik edebilirler?

0 - 2 Yaş– Bebek

1. Bebeğin iletişim içinde olduğu kişiler sık sık onunla konuşurlar. Bebeğe, o anda ne yaptıklarını, etraftaki nesnelere ve kişileri, bebeğin yaptıklarını sözlü olarak açıklarlar.
2. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler kendi dillerini konuşurlar. Prensipten olarak, bir dil - bir insan ile eşleştirilmelidir.
3. Böylece çocuklar ileride dilleri karıştırmazlar.

2 - 4 Yaş– Okul Öncesi

1. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler bir dil - bir insan eşleştirmesini devam ettirirler.
2. Çocukla genelde gündelik yaşam ile ilgili şeyler konuşurlar (Dünyamız nasıl? Ne oldu? Ne yapıyoruz?)
3. Çocuğun sorularını sabırla yanıtlarlar.
4. Resimli hikayeler anlatırlar.
5. Resimli hikaye kitaplarındaki resimleri açıklarlar.
6. Çocuğun yaptığı resimleri yorumlarlar.
7. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler onun diğer çocuklarla iletişim kurmasını sağlar, çocukların birlikte oynamalarına (oyun parkı, oyun grubu, çocuk yuvası ve benzer ortamlarda) imkân tanırırlar.

4 - 7 Yaş– Ana Okulu

1. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler bir dil - bir insan eşleştirmesini devam ettirirler. Bazen, örneğin yanlarında konuşulan dili anlamayan bir kişi daha varsa, istisnalar olabilir.

2. Çocuklara, kimin nasıl konuştuğunu ve neden böyle yaptığını anlatırlar.
3. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler genelde gündelik hayat ile ilgili şeyler söylerler (Ne oldu? Bu nasıl çalışıyor? Bu neden böyle? Kim kimdir? Kim ne yapıyor?)
4. Çocuğa geçmişlerinden ve akrabalarından söz ederler.
5. Resimli hikayeler ve çizgi romanlar anlatırlar.
6. Çocuk kitapları okurlar.
7. Çocuklar birçok kez aynı video filmini izler (örneğin Walt Disney filmleri gibi). Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler Walt Disney kitaplarını birçok kez okurlar veya kitaptaki resimlerle ilgili hikayeler anlatırlar.
8. Çocuklar teyp kasetlerinden veya CD çalardan hikayeler dinler (mümkünse kitabıyla birlikte çalışılmalıdır).

7 - 9 Yaş– İlkokul Dönemi

1. Dil seçimi o anki duruma göre belirlenir (yani orada bulunan kişiye veya konuya göre). Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler aynı zamanda çocuğun birinci dilinin aile üyeleri tarafından geliştirilmesi gerektiğini bilmelidir.
2. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler çocukla genelde gündelik yaşam hakkında konuşurlar. Okul, iş, yemek, ziyaretler, hafta sonu planları, spor, vesaire).
3. Resimli hikayeler anlatırlar.
4. Çocuk kitapları ve çizgi romanlar okurlar (Almanca kitap okurken bir kısmını -mesela sonuç kısmını- çocuğa okuturlar).
5. Çocuklar birçok kez aynı video filmini izler (Örneğin Walt Disney filmlerini). Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler Walt Disney kitaplarını çocuklarına okurlar (Almanca kitapların bir bölümünü çocuklara okuturlar).
6. Çocuklar teyp kasetlerinden veya CD çalardan hikayeler dinler, bunu yaparken, eğer hikayenin kitabı varsa, onu takip ederler.
7. Çocuklar okuyacakları kitapları, kütüphaneye gidip kendileri alırlar. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler gerekirse onlara eşlik ederler.
8. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler çocukların o dönem ilgilendikleri konular hakkında ansiklopedik bilgiler içeren kitapları okurlar (tabii, bu kitaplarda anlatılan deneyleri de yapmaları gerekir, örneğin yemek kitabındaki tariflere göre yemek pişirmek gibi).

10 - 12 Yaş – Okul Dönemi

1. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler, çocukla genel olarak gündelik yaşam ile ilgili şeyler konuşurlar (okul, iş, ilişkiler, davranışlar, aktüalite, okumanın önemi gibi).
2. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler, çocukla birlikte belirli bir okuma programı oluştururlar (örneğin, her gün 20 dakika ya da her cumartesi veya Pazar saat 17:00'den 17:45'e kadar).
3. Çocuk okumak istediği kitapları istesin (çizgi romanlar da dahil) ve çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler onun bu isteğini yerine getirsin.
4. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler, çocuğun isteği üzerine bir dergiye abone olur ve çocuk bu dergiyi okuma işini üstlenir.
5. Çocuğun iletişim içinde olduğu kişiler evde bir bilgisayar kurmaya çalışırlar. Çocuk bilgisayar oyunları aracılığıyla bilgisayar kullanmayı öğrenir.